

COLUMN – Zaterdag Live 5 mei 2017 - Columnist: Peter Drijver

Mei 1945

Mei 1945: het is bijna een eeuwigheid geleden.

De gruwelbeelden van de Tweede Wereldoorlog waarmee we zijn opgegroeid zijn aangevuld met de verhalen zoals die in de familie de ronde deden. De vesting tussen Benoordenhout en Bohemen en het pasjessysteem om bij je huis te kunnen komen.

De Duitsers in de Haagse sjieke woonhotels, landhuizen, villa's en restaurants.

De entourage van Seyss-Inquart op Clingendael.

Het gehuil van de V1's; de V2's lanceerinrichtingen in het bos.

Het omzagen van bomen in het Haagse Bos en het stelen van balkhout uit ontruimde woningen eenvoudigweg om de winter door te komen.

De hongertochten om met de fiets proviand te verzamelen bij keuterboeren.

Een generatie verder hebben we verwarrende nieuwe feiten.

De gelatenheid waarmee de deportaties plaatsvonden.

De gelatenheid waarmee Nederland als Duitse provincie werd bestuurd en daadwerkelijk verzet zo lang op zich liet wachten.

Het levert ons een ondoordringelijke mengelmoe van feiten, herinneringen en fantasie. En als bij elk menselijk wezen worden achteraf de foutjes gemakshalve vergeten of weggestreken, initiatieven of daden opgeklopt. Echt niet om je beter voor te doen dan je bent maar simpelweg omdat je je met terugwerkende kracht schaamt voor verkeerde keuzes, gebrek aan onderscheidingsvermogen of heldenmoed. Of eenvoudigweg omdat je in de praatjes bent getuind dat een bevolkingsgroep van alles de schuld krijgt, de praatjes waarbij eigen volk en eigen geloof vanzelfsprekend beter zijn dan andere en de praatjes waarbij niet iedereen recht heeft op welvaart, scholing en individueel geluk.

Sinds het einde van die oorlog in ons land hebben we geleefd in een ongekend sterk groeiende welvaart en in vrede. We zijn nu beter dan ooit geïnformeerd over misstanden, geschillen, schermutselingen, dreigingen, gevechten, staatsgrepen, burgeroorlogen, grensoorlogen en religieuze conflicten. Om ons heen en in de uithoeken van onze planeet.

Elk jaar op 4 mei herdenken we de slachtoffers van een mondiale oorlog, van staten en politiek leiders die burgers tegen elkaar ophitsen en verleiden om elkaar de meest verschrikkelijke dingen aan te doen.

Slachtoffers aan alle kanten van de oorlogslinies.

En op 5 mei vieren we de vrijheid maar dat is veel meer dan de bevrijding door de geallieerden toen. Die bevrijding is ambitie en symbool. De vrijheid die we vieren is de vrijheid zoals die ook in de grondwet staat. De vrijheid dat iedereen mag zeggen wat-ie vindt en dat iedereen het daarmee oneens mag zijn als ie dat vindt.

En vrijheid is de eerste voorwaarde om kritiek te kunnen uiten op leugens van wethouders, op gedraai van onze premier, op misbruik en corruptie bij politie en openbare ambten en fondsen, om kritiek te kunnen uiten op misstanden in landen om ons heen, om kritiek te kunnen uiten op gedragsregels en knellende voorschriften die wereldlijke en religieuze voorgangers opleggen. En om kritiek te mogen uiten op gebrek aan onafhankelijke rechtspraak.

En de vrijheid die we vieren is ook de vrijheid waarin we de antwoorden aanhoren op onze geuite kritiek. De vrijheid is de voorrang die we geven aan uitwisseling van meningen zodat conflicten en tegenstellingen met diplomatie opgelost kunnen worden.

En vrijheid is tenslotte dat we om ons heen de praatjesmakers corrigeren die burgers scheiden en splitsen, tegen elkaar opzetten. Door onafhankelijke rechtspraak na te streven, door onafhankelijk aan onze wetten te laten toetsen. En vrijheid is dat we hen uiteindelijk vergeven. Al was het maar om ons te vrijwaren van die verschrikkingen die mensen elkaar kunnen aandoen in de woede, angst en overmoed van de oorlog. Voorlopig is het niet zover: 5 mei is een wenkende stimulans.